

Høringsinnspill til NOU 2018:18 trygge rammer for fosterhjem

Organisasjonen for barnevernsforeldre ønsker å bidra til en positiv utvikling av barnevernet i Norge.

Vi ble formelt stiftet 17. november 2013 etter to års forarbeid. OBF sitt formål er å samle, støtte og være talerør for foreldre som har eller har hatt eller er i ferd med å få barna sine under barnevernets omsorg. OBF skal arbeide for å heve kvaliteten på barnevernet i Norge gjennom dialog og samarbeid med politikere, myndigheter, fagfeltet og andre organisasjoner med tilsvarende målsetninger.

Vi i OBF er glad for det grundige arbeidet utvalget har utført på vegne av tidligere Barne- og likestillingsdepartementet. Vi mener det er viktig at det er gode rammebetingelser for dem som velger å bli fosterforeldre. Samtidig som vi reagerer på at det gjennomføres slike omfattende gjennomganger uten å involvere foreldre. Vi i OBF er kjent med at utvalget har bestått både av barnevernsbarn og fagpersoner med egen erfaring som fosterforeldre, noe vi mener skaper ubalanse i arbeidet og perspektivene. Dette kan også gi negative konsekvenser for hvordan systemet involverer foreldre når styringsmyndigheter ikke ser nødvendigheten av vår stemme. Vi fikk tilbud om å delta på innspillsmøter, men ikke om deltagelse i selve utvalget.

Gode rammebetingelser og økonomisk trygghet mener vi er selve grunnmuren for å kunne få til gode fosterhjems løsninger for de barn og unge som har behov for det. Likevel er vi bekymret for at økonomi skal være den større drivkraft for å bli fosterhjem. Vi støtter utvalgets forslag om mer standardisering og rettighetsfesting av økonomiske forhold. Vi stiller oss også bak utvalgets forslag om å endre dagens frikjøp som tiltak alene, men at det skal kunne knyttes opp til tiltak og oppfølging og at frikjøp benyttes hovedsakelig det første året barnet/ungdommen bor i fosterhjemmet.

Vi er svært positive til at det foreslås å etablere et konfliktløsningsorgan, men skuffet over at det ikke tar sikte på å inkludere foreldre. Et slikt organ kunne bistått foreldre,

fosterforeldre og barneverntjenester dersom det oppstår konflikt eller dårlig samarbeidsklime.

Fosterhjemsavtalen bør også tydeliggjøre viktigheten av samarbeid mellom foreldre og fosterforeldre og barneverntjenesten bør få et særlig ansvar for å opprette kontakt og samarbeid.

Kap 3

“Det er ikke fullt ut avklart hva som er barneverntjenestens, fosterforeldrenes og foreldrenes ansvar, inkludert hva begrenset foreldreansvar innebærer. Grensene mellom de ulike delene er ikke definert i loven”. Dette kan føre til ulik praksis og ulik forståelse av hva dette innebærer.

Vi i OBF er sterkt kritiske til at fosterforeldre skal få partsrettigheter av flere grunner. For det første handler det om å hindre uønsket innsyn i sakspapirene og at vi ikke tenker fosterforeldre alltid kun har barnets beste i tankene når de kjemper “barnets” sak, det handler om å ikke skape enda mer ubalanse i forholdene mellom barnet, foreldrene, fosterforeldrene og barneverntjenesten og så handler det om at vi vil styrke våre rettigheter som foreldre ikke svekke dem med å dele rettigheter med enda en sterk aktør.

At fosterforeldre gis adgang til å uttale seg vedrørende flytting eller oppsigelse av kontrakt, tenker vi kan ivareta deres ønske om å belyse saken fra deres perspektiv.

Kap 4

Det står i NOUen side 12 “Halvparten har erfaring med vold eller overgrep, og lag halvparten fyller kriterier for en eller flere psykiske diagnoser”. Og videre på side 54 står det :“at i følge Barnevoldsutvalget viser at blant norske ungdommer i barnevernsinstitusjoner har opp mot 70 % rapportert erfaringer med vold og overgrep, mens det samme gjelder over halvparten av barn i fosterhjem”. Tall fra fylkesnemnda viser at om lag 4-6% av sakene handler om vold eller overgrep.

Vi kunne også ønske oss at det ble fokusert mer på å tilbakeføre de barna som med hjelp og støtte kan bo hjemme, slik at vi kan få gjenbruk av gode fosterhjem.

Vi reagerer også sterkt på måten det rekrutteres fosterforeldre på. Under pride-opplæringen blir det invitert til panel med representanter fra bvtj, fosterbarn, barn i fosterhjemmet, forelder og en eller to fosterforeldre, disse fosterforeldrene har ofte dårlig eller lite kontakt med foreldre, så fokus på hvor viktig samarbeid med foreldre er løftes ikke frem her. Reklame plakater med teksten "Kan du si nei?" kan oppfattes som stigmatiserende for foreldre med barn i fosterhjem og kan skape et bilde for fosterforeldre av hvem vi som barnevernsforeldre er. I tillegg opplever vi at barneverntjenesten ikke er tydelige på hvor vanskelig det kan være å få kontakt hvis det skulle oppstå krevende og utfordrende situasjoner. Svaret under disse panelene er ofte: "vi er veldig tett på!" Noe verken vi i OBF eller fosterhjemstjenesten opplever som helt riktig. Man skaper altså et bilde som stemmer dårlig overens med virkeligheten. Noe som i verste fall kan føre til utilsiktede flyttinger da fosterforeldrene ikke får den oppfølgingen de har krav på eller har bruk for.

Kap 5

"Fosterforeldrene skal ta barnet **og barnets familie** inn som en del av sin familie og gi det omsorg, trygghet og tilhørighet". Og barnets familie burde vært med i den setningen, fosterhjemmet får ikke bare et barn ekstra, men en hel familie. Det burde være både i foreldrenes, barnevernets, fosterfamiliens og barnets interesse at vi sammen kan være barnets heia gjeng! Barn burde bli skjermet fra å måtte velge, og det er et ansvar barneverntjenesten må ta på alvor!

Vi undrer oss over at fosterhjemsforeningen ytrer behov for å likestilles med foreldre når det gjelder rettigheter, men likevel har de ønske om ferie, avlastning og gode økonomiske betingelser foreldre svært sjelden kan drømme om. Det bør henge litt sammen, man kan ikke bare ønske seg "godene".

Det er viktig at fosterforeldre forstå sitt ansvar når det gjelder å bistå barnet slik at tilbakeføring kan skje. Manglende igangsetting av tiltak kan det handle om å skjerme fosterforeldre?

Kap 6

Barn med hjelpebehov fra flere tjenester i kommunen bør ha en individuell plan, hvordan den skal brukes og hva den skal inneholde må bli tydeligere. Planen bør også kunne brukes som et verktøy i å nå de målene som inngår i planen.

Vi er også positive til utvalgets forslag om at langt flere barn bør bo i omsorgskommunen, fremfor å flytte barn langt unna. Både fordi det kan vanskeliggjør samvær og oppfølging av barnet og fosterfamilien og de økonomiske konsekvensene det innebærer.

Vi mener også det er viktig å legge til rette for at barn i barnevernet får dekket behovet for psykisk helse hjelp. I dag sitter bup mye på "gjerde" og venter på at barnets omsorgssituasjon skal bli avklart. Barn under offentlig omsorg må da ofte vente i mange år før situasjonen deres er avklart. Mulig det er vanskelig å stille diagnose på barn med uavklart omsorgssituasjon, men hjelp bør det vel være mulig å tilby diagnose eller ei?

Kap 7

Godt samarbeid mellom foreldre, barnet, fosterhjemmet og barneverntjenesten tenker vi er helt avgjørende for at målet med fosterhjemsoppholdet blir vellykket. Alle omsorgsovertakelser er etter loven midlertidige, derfor er det viktig at barneverntjenesten kommer tidlig i gang med tiltak jmf § 4-16 med tanke på tilbakeføring. Slike samarbeidsmøter bør man ha 2-4 ganger årlig, enten barnet skal bo kort eller lengre tid i fosterhjemmet. At man ikke i hver sak kan være helt enig er en ting, men det å snakke sammen om de store rammene og skape arenaer for samarbeid og samtaler er viktig. Vi kunne også ønske at det tidlig eller helst før flytting ble avholdt avklaringsmøter, der man snakker om de ulike rollene, hva forventes av fosterhjemmet og foreldrene, hva kan fosterhjemmet ta stilling til hva må gå via barneverntjenesten. Og hvilken rolle barneverntjenesten har i forhold til oss rundt barnet.

God og riktig kartlegging av barn i fosterhjem er viktig, her kan foreldre også bidra med informasjon som kan være avgjørende for valg av oppfølging.

Organisasjonen for barnevernsforeldre (OBF)

www.barnevernsforeldrene.no

OBF

Vi hører ofte at vi foreldre er så viktige for barna, uten at vi kan se handling eller tiltak som støtter utsagnet.

Tiltakene som settes inn i fosterfamilien kan også få bedre effekt om foreldre involveres i prosessen. Økt fokus på hjelpe eller støttende tiltak fremfor økonomisk kompensasjon, alt kan ikke løses med penger.

Foreldre kan i langt større grad enn i dag fungere som besøkshjem for barna sine. Dette kan føre til bedre kontakt og relasjon mellom barn og foreldre, bedre samarbeidet med fosterhjemmet og forhindre utilsiktede flyttinger. Dersom barnets foreldre av ulike årsaker ikke kan ha hyppige samvær, bør man i større grad enn i dag legge til rette for kontakt med øvrig familie.

Barnevernet bør ved alle omsorgsovertakelser sette foreldrene istand til å ivareta sine barn igjen. Dersom tilbakeføring ikke er aktuelt pr i dag kan det bli det ved en senere anledning, så relasjonen barnet har til foreldrene bør bevares eller styrkes.

Dersom fosterhjemmet eller barneverntjenesten av ulike årsaker velger å avslutte kontrakten bør barneverntjenesten på nytt undersøke om foreldrene kan få barnet tilbakeført. Det er uhørt at barn og unge kan flyttes rundt utallige ganger i ulike fosterhjem og institusjon uten at situasjonen til foreldrene blir vurdert.

Vi støtter forslaget om obligatorisk opplæring til alle fosterhjem, FØR barnet flytter inn. Å gi type pride opplæring i etterkant fjerner muligheten til å reflekter på om dette er noe for deg og din familie da barnet allerede har flyttet inn.

OBF er ikke så opptatt av antall ganger barn i fosterhjem får besøk av tilsynspersoner eller andre som skal undersøke om barnet har det bra i fosterhjemmet, vi er mer opptatt av at barnet får anledning til å uttrykke dette til en person de har tillit til, om det er 2 eller 4 ganger i året tenker vi er mindre viktig.

Vi i OBF støtter i all hovedsak slekt og nettverks plasseringer. Men vi ønsker at barneverntjenesten skal bli tydeligere ovenfor slekt og nettverk hva det vil bety for den enkelte familie. Noen foreldre takker ja til slekts plassering uten å forstå at konsekvensen kan være at de ikke får delta i familiens julefeiring, og blir på den måten ekskludert fra egen familie. Eller at den som meldte foreldrene til barnevernet, er den barnet skal bo hos, noe som kan føre til at familier splittes. I noen

tilfeller vil det være nødvendig å skjerme barnet fra foreldrene, da må dette komme til uttrykk før man tar stilling til om man samtykker til en slik plassering. I andre tilfeller kan familien omgås som tidligere, da må dette også komme frem.

OBF mener også det bør være fagpersoner som kjenner til familien tilgjengelig på kveldstid. De største utfordringene kommer neppe mens fosterforeldrene er på jobb og barnet i barnehage eller på skole, men på ettermiddag kveld når middag, lekser, fritidsaktiviteter og legging står på programmet.

Oppfølgingen av foreldre med barn i fosterhjem/institusjon er svært mangelfull og varierende. Dagens praksis legger lite til rette for å involvere foreldre når barna er under barnevernets omsorg. Vi ønsker mer fokus på dette, til barnets beste og at også vi får en plan for oppfølgingen barneverntjenesten er forpliktet til å gjøre.

Barn som bor over tid i fosterhjem utvikler i følge barnevernet tilknytning til fosterforeldrene som har stor betydning for barnets utvikling, samtidig som tilknytningen barna har til sine foreldre aldri er noe man bør ta hensyn til eller tillegge vekt når man flytter barn fra foreldrehjemmet. Hvorfor problematiseres reaksjoner etter samvær, fremfor å skape forståelse for at barna savner sine foreldre? Reaksjoner burde bli sett på som naturlige og noe man til dels må akseptere og håndtere på en annen måte enn å kutte kontakt og familiebånd. Kan det tenkes at plasseringer skader mer enn de hjelper?

Kap 8 og 9

Vi støtter langt på vei utvalgets forslag om å etablere en ny rettighetsbasert støtteordning, og at frikjøp utover 1 år knyttes til tiltak og oppfølging. Behovet for pensjon vil nok bli betydelig mindre om fosterforeldre på lik linje med foreldre også må ut i jobb etter 1 års permisjon.

Vi ønsker at mottakere av uføretrygd ikke skal kunne ta på seg oppdrag som fosterhjem, da vi tenker det ikke er forenelig med å være fosterhjem.